

MELYBEN
MEG BIZONYET-
TATIC, HOGY A PAPA
nem Antichristus: De azoc, à
kic ütet annak nevezic, az
Antichristusnac
ragiai.

Irta Telegdi Miklos, Pechi
püspöc.

Sz: Iudas Apostol.

Ezec à Birodalmat meg utallyac,
es à meltosagot szidalmazzac.

Nyomtattatot, Nag szombat-
ba 1580. estendöbe.

Handwritten text on the right margin, partially obscured by a circular stamp at the top. The text is written vertically and appears to be a library or collection identifier.

AD LECTOREM CHRISTIANVM.

Perdit ut infirmum uigiles pecus ecce ministros,
 Quid spectasset mansit, præda relicta lupis?
 Reddita demonstrant Argi solacia Christi
 Quanta molis erat restituuisse gregem.
 Dum tamen insomnia uexatum pastor ouile
 Seruat, inhumanas non timet agna ferat.
 Ista diu obseruant, magno sudore recepti
 Errores: an hos esse putamus oues?
 Vnius in summi exitium pastoris aduerti
 Concurrunt, casum quilibet esse uelint
 Hinc ubi custodem, stabili quem numine Diui
 Firmarunt, dubitant tollere, fraude, luc.
 Impia cum ueris passim commenta recidunt
 Spargentes uulgo dogmata falsa leui.
 Sed uigilat, uigilantque suis sine fine ministri,
 Euellunt sparsos, ad sua damna, dolos.
 Inte: nunc alios, retonant pars maxima regni
 Ecce T. legimus, detegit insidias
 Res tua plebs agitur, summo sacra ta tonanti,
 Si qua manet pietas, hæc documenta cape.
 Aspice ut aduersis nutans Ecclesia sacris
 Pontificem summum credidit esse ducem.
 Illius en agni clauso stabulantur omni
 Et carpunt lati, pabula nota, greges.
 Non doctrina recens, stabiles hos fascinat agnos?
 Si placet amissum regrediate pecus.

Lucas peccati Pannonius.

HOGY A PAPA nem Antichristus.

A Z Luter Marton Schola
 iabol tamadot Prædicato
 roknac semmi szaiokban es nyel
 ueken gyakrabban nem forog
 mint az, hogy à Papa Antichri
 stus. Oka peniglen nem egeb
 annac, hogy az anyaszenteghaz
 nac fő pasztorat karomlyac es il
 lyen neuel illetic, hanem chac ez,
 hogy à kőssleggel ütet kőnniebben
 meg vtaltathaszac. Mert chac à
 neucis iszonyu az Antichristus
 nac, es minden valaki à Christust
 esmeri es vallya, vtallya ütet, vgy
 mint Vranac ellenseget. Latuan
 azert hogy semmikeppen has
 mareb à Papa ellen fel nem

Mert karö
 lyac Papac
 à Lucree.

A z indets

indethatnaiac ẽ vilagot, mintha
 ezt el hitetnõiec az emberekcel,
 hogy ı̀à Christusnac ellensege,
 minden tehetségekel azon van
 nac, hogy mindenekkel el hitesse,
 hog` senki nem egyeb hanem ă
 Romai Pũspõc amaz Antichri
 stus, melyrul Daniel Propheta,
 Christus az Euangeliomba, sz:
 lanos az ı̀ latabirul irot kõnuebe,
 es sz: Pal Apostol az ı̀ leuelés
 ben, szollottanac.

Ezekellen meg mutatom en
 mostan, elõször azt, Hog` ă Pápa
 nem Antichristus: Másodszor
 hogy azoc ă kie Pápat annac ne
 uezic, az Antichristusnac tagjai.

Az Elsõrül

Elég

Eleg beuen szollottam az An-
 tichristusrul, à szent három-
 sag napia vtan valo huszon ötö-
 dic vasarnapi prædicatióban. Ho-
 lot aztis meg mondtam, hogy
 noha minden hamis Propheta,
 söt minden ember valaki vagy tu-
 domaniába, vagy életébe ellenke-
 dic à Christussal, Antichristus-
 nac mondatic: Mind az által à
 többi között, eg bizonyos, igen
 gonosz, chalar, hitetó, hamis, es
 kegetlen ember tamad vilag ves-
 gezeti elót, kiaz Isten egházat
 fokcal inkab meg haboréttya es
 nyomoréttya, hogy sem mint vas-
 laha egyeb idókben haboréttatot
 es nyomoréttatot volna: Ki vgan
 szinte pufztaságnac iszonúsága,
 az az, à hitnec es Isteni tisztelet-

Antichristus
ki legyen.

Antichristus
sö keppen
egy lesz.

nec pusztertoia leszen. Es annac
 okáert, vgy mint az, à ki leg in-
 kab fog ellenkedni à Christussal,
 fò keppen à hitattatic Antichri-
 stusnac, es ù rùlla szollanac mind
 Dan: 9. 11. Daniel az ù iòuendò mondasá-
 12. ban, mind CHRISTVS az Euan-
 Matb: 24. geliomban, mind szent Iános az
 Apo: 13. ù Iarásiban, s- mind szent Pal A-
 2. Tefs: 2. postol az ù leuelében. Es nem pa-
 párul. Mert nem egy papa volt e-
 leitül fogva eddig az aiaszentég-
 házban, hanem többben voltanac
 két szaznal, es ki tudgya még
 hany leszen, még è vilag el-
 vegeztetic.

Ha ki peniglen tagadgya azt,
 hogy egy bizonyos személyt ne-
 uez az iras Antichristusnac, nyif-
 sa fel szemeit, es tekenche iol meg
 mit

Dan: 9. 11.

12.

Matb: 24.

Apo: 13.

2. Tefs: 2.

Papa több
 volt, egy-
 zel.

CCU Cluj Central University Library Cluj

11

NEM ANTICHRISTVS.

mit beszél Christus szent Iános-
 nal az Antichristus felől, es meg
 érti abból, hogy vgy vagy Ioan. 6.
 à mint en mondom. Imigyen
 szól azért vrunc à Sidoknac. En
 iöttem az atyamnac neueben, es
 nem vöttem engemet: Ha más
 iöuend az ű tulaidon neuebe, azt
 veszitec. Kettörül emlekezie,
 Egyrul magáru, kit nem vöt-
 tenec, másrul olyrul, kit vesznee
 à Sidoc.

Az kedig nem egyéb leszen
 hanem az Antichristus, az Isten-
 nec lelkeuel tellyes regi szét
 Doctoroknac magárazattyoc
 szerent. Mert Ireneus nyiluan ie- Lib. 4. cap. 2.
Hereses.
 lenti hogy ot iduözetönc az An-
 tichristusrul emlekezie, es azt
 írja hogy azért mondgya másnac
 A 4 ütet,

ūtet, miuel hogy idegen ū tulle es
 tellyeffeggel külömbözö. Arany
 szaiu szent Ianosis hasonlatost ir
 ehez, monduan. Vallyon kit
 mond vrunc hogy nem az ū atya
 neube fog iüni? Az Antichris-
 ust. Szent Hieronimus azonkep-
 pen. Az Antichristusrul szol-
 vgymond, imigyen à CHRISTVS:
 Ha más iöuend az ū tulaidon ne-
 uebe, azt veszitec. Annac fölöt-
 te Cyrillus Alexandrinus es The-
 odoretus, ūkis azon ertelmét
 adgyac annac à mi Vrunc mon-
 dasanac. Es ezeknec kiket meg-
 neuezec mindenic azt à Christus
 nac beszédet, sz: Pálnac amaz
 mondasáual vetic egbe, mely
 ketseg nélkül az Antichristusrul
 vagyon. Annac okact (vgye-
 mond

Hom: 15
 in 10: 20:

Ep: ad Al-
 gasiam,
 quest: 11.

In 10: lib: 3.
 c: 6.

In Dan

Sz: Pál mős-
 dása, az
 egy antichri-
 stusrul.
 2. Tesz: 2.

CC-0. Cluj Central University Library Cluj

mond szent Pal) miuel hogy az igazságnac szerelmét be nem fogadtác, az az, à Prophetaknac írásoc szerent megadatot CHRISTVS T nem akartác elsmerni es venni à Sidoc: Azert bochát ISTE N ũ reiaioc chalardságnac chelekedetit, hogy hidgyenec à hazugságnac. Holot nem akarom hazugságrul szöl az Apostol, hanem egy bizonyos hazugságrul. *7ed felder.* Ertuén az Antichristusnac nagy keptelen hazugságot. Ezekből meg teszic hogy mikeppen à CHRISTVS ki attyánac neuebe iót, egy volt, azonképpen à Christussal igen ellenkedő Antichristusis, mely az ũ tulaidon neueben iiii, egy ember leszen.

De ne hadguc el mégis szent
 Pált, mert vgan azon helyen töb-
 betis szól ű az Antichristusrul.
 Lásuc tahat mit beszél es erte-
 kezz űnc iobban tűle, egy leszene
 az Antichristus, auagy inkább à
 mint nemellyec mondgac à papa-
 ságot, az az, à papák nac szekit es
 birodalmat kel erten űnc az Anti-
 christuson. Ig ír azert à Christuf-
 nac valasztot edenye. Valaki tis-
 teket meg ne challyon, mintha à
 Christufnac napia immar közel
 volna. Mert el nē iű à Christuf-
 nac napia, méglen el nem iű elő-
 szór à szakadas, es meg jelenic à
 bűnnec amaz embere, à vesze-
 delemnec ama fia, ki ellenkedic es
 fel emelkedic mindenec fölörte à
 mi Istenec hivattatic auagy tisz-
 teltetic.

*Papátág
 nem anti-
 christus.*

*Az ideletnec
 napia er-
 ed à chri-
 stus napian.*

NEM ANTICHRISTVS:

teltetic, Hogy szent Pal itt az Antichristusnac orzagarul szolylon, azt senki nem tagadga, nos ha arrul ki legyen az Antichristus kilomb kilomb fele velekedesecc vannac, Ezt nyiluan lattyuoc kesdig hogy egy embert neuez, sot mintha vgan vial mutatnaia vg ir felole monduan: a bunnec amaz embere, a veszedelemnec ama fia. ὁ ἀντίχριστος τῆς ἀμαρτίας ἂν ἴδῃ τῆς ἀπωλείας.

Meg tanetnac peniglen min ketreia az régi Görög Doctro, roc, hog a Görög articulushnac oly ereie vagyon, hogy midon valamely ige annelkül vettetic az irafban, nem valami eg bizonyos dolgot mutat, hanem közönsegeesen erthetunc azon egget auag mast, valamit azoc közzül, mellyeket

Görög artt
culushnac
laidonsága.

annac az igenee iégzése magaba foglal. Mint imez igen *Deus*, akar mely hamis Istenis vehetűnc. De midőn valamely igenee melléie vettyuc az articulust, akkor nem akarmit, hanem eg bizonyos dolgot jelentűnc. Vgy hogy az *Deus*, az egy igaz Isten adgya előnkbe, ki rekeztűen minden hamis Isteneket. Nem magamtul irompeniglen ezt hanem Epiphanius *bol vöttem lib: 1. cont: Hæres: Secta 9.* Melyhez hasonlatost ír arany szaiu szent Ianos *In Esa: cap: 7.* Cyrillus *In Ioan: lib: 1. cap: 4.*

Holot azért szent Pál, szólvan az antichristusul affele mustaro igeuel eel, mely egy bizonyos személyt mutat, ketseg nélkül nem à papaságot, auagy à papaknac

7
 nac országát (kicsokan volta-
 nac) ielenti, hanem egget valakit,
 ki ellene veti magát à mi vrunk-
 nac, ragaduan ütet igaz Christus-
 nac lenni, es azt monduan hogy
 ű maga volna à Mefsias.

Lásuc immar Daniel prophe- Daniel egy
 tanális mit szòl az angal az An- ri / szél.
 tichristusnac személyerül es che- Dan: 7.
 lekedetirül. Az Romai birodas-
 lomnac tiz szaruai tiz kiralyoc
 lesz nec, es azoc vtan más tamad,
 (az Antichristus) es hatalmasb
 leszen az elebicknel, es három ki-
 ralyokat meg alaz. A felségeft
 szidalmazza, es à föllegefnec
 szentit el rontya. Es azt alettya
 hog az idòket es törveneket meg
 változtathattya. Ezecekedig kes-
 zebe adatnac egy ideig, idòkig,

es fel ideig. Vgy tezcic ittes eg
 rül vagon à beszed amaz egy
 Antichristusrul, à kirül mieszol
 lunc. Mert ũ felölle magyaráz
 zac eztis à helyt Irenæus *lib: 5.*
cont: Hæreses: Hieronimus in cap:
7. Dantells. Augustinus De Ciuit
tate dei lib: 20. cap: 23. Theodores
tus in suis in Danielem commentarijs.

10:5.

Antichristus
 ueszcic à Si
 doc.

Touabba azt monda Chris
 stus, à mint nem regen - is hallá
 roc, hogy az Antichristust ki az
 ũ tulaidon neueben fog el iüni ve
 szic à Sidoc. A papat kedig lat
 tyuc hogy nem vöttec, tahat à
 papa nem Antichristus.

2. Tesz: 2.
 Antichristus
 iuetelenez
 ideic.

Annac fölötte szent Pálnac ta
 netása szerent, akcor ielenic meg
 az Antichristus mikor el iü à szas
 kadás, az az, minden nemzetsés
 gec,

NEM ANTICHRISTVS

gec, mellyec à Romai birodal
 lomhoz halgatnac túle elszakad
 nac: es mikor vgyan azon Ro
 mai birodalom, mely az aposto
 loknak ideien ē vilagon vralko
 dot, kőzből ki vettetie, az az, el
 pusztul, el fogy, semmiue leszen.
 Mert hogy à Romai Chaszárnac
 engedelmességétől valo el szaka
 dasarul szollyon ott szent Pal, es
 a Romai fejedelemségnek vege
 től, bizonyetom szent Hieroni
 muszal, es Tertulianussal, kie azt
 az apostoľnac mondasat vgyer
 ic. Es szent Amburussal, ki ma
 gyarázuan vgyan azon mon
 dasat, azt írta hogy az Romai
 birodalomnac el fogyása es ki
 őrlése vtan ielenic meg az An
 tichristus, kikcel eg arant iar arany

*Quest: 17.
 ad Algasia
 In Apolon
 gia centz
 gentes.*

Ezaiu

szaju szent Iánosnac (In 2. Test:
 Cap: 2.) es szent Agostonnac
 (Lib: 2. ca: 19. de Ciuitate Dei)
 értelmec. Azt peniglen tudgyuc
 hog, a papasag nem oly idoben
 kezdetet, melybe vege lot volna
 a Romai feiedelemségnek, ha
 nem mikor leg hatalmasbac
 voltanac az Romai Chaszaroc.
 Sot még ez mai naponis ninchein
 annac vege, mert istennec kegyel
 melsegeből mind Chaszar vagy
 on, mind egyebfeiedelmec van
 nac az Romai birodalomban,
 es meg mutathattyuc azokat
 vgyan szemelyec szerentis.

*Antichristy
 vilag uege
 elot in.*

Touabba az Antichristusnac el
 iouetelet oly közel mondga urunc
 hogy leszen e vilag vegehez,
 hogy egikrül vgyan arrul, vgy
 mint

mint bizonyos ielrül esmerhetie
 meg az emberc, az itelet nap
 ianac el közelgetéset, nem kilom
 ben mint az lige fanac leuele
 ezesérül à nyarnac közel voltat.
 Hogy mondhatnoioc azert ho
 gy Papa legyen az Antichristus,
 ha ezer esztendeienel töb vagon
 chac annakis hogy Constanti
 nus Chaszar Romat, es az olasz
 ország birodalmat à Papaknac
 engedte; Annac előtteis peniglen
 voltanac à Papac, noha nem ol
 yan nyugodalomban es beke
 segben, mint Constantinusnac
 ideietül fogua, mert az hitetlen
 chaszaroc alat fő: haburut, es
 nagyob refzre inkább mind halalt
 szenuettene à Christus neue
 iert; Annac okzert bizony meg
 B chalatnac

Handwritten signature or text at the bottom of the page.

chalanac valakie hisz nec amaz
karomloknac, kic à Christus
egyházának fő pásztorat, Anti-
christusnac neueztéc. Holot az
Antichristus el iöuetelének ideie,
sem illic à Papákhoz.

Antichristy
leuk edic
kennel.

Aztis iria szent Pál az Anti-
christus felöl, hogy ellenkedic az
Istennel. Kerlec mibe ellenkedic?
Abban hogy fel emelkedic min-
denec fölötte à mi Istennec hi-
uattatic es tiszteltetic. Mi mo-
don emelkedic fel? Vgy hogy
az Istennec templomába ül, mus-
togatuan magat Istennec lenni.
Az az, sokakat ki hitet az Isten-
necegyházabol, kiket igaz anya-
szentegyház nac es Isten tem-
plomanac neuez. Azoc közöt
vgy viseli es tisztelteti magat,
mintha

mintha ű volna à Mefsias. Sõt
 vegezetre Isten gyanánt akar
 imadtatni. Illyen keppen veti
 magát Isten ellen à kegyetlen An-
 tichristus: kit soha egy Papa sem
 emeltek fel. Mert leg először nem
 ű maga emelkedet fel à Papa,
 hanem à Christus emelte fel űtet
 arra à tisztre, mellyet az anyas-
 zentegyhazban visel, à mint
 másut beven meg bizony-
 itom. Tovabba nem emel-
 kedic fel az Isten ellen, vgy mint
 ki sem Istennél nagyobnac nem
 vallya lenni, sem egyenlőue nem
 teszi hozza, hanem alab vale-
 nac tartya, es nem chac az Isten-
 nec, de még az ű szogainak is
 szolgáljánac nevezi magát. An-
 nac fölőtte az Istenec templo-

papa, nem
 veti isten el-
 len magát.

Postillam-
 nac 3. rész-
 be.

B z mába,

mába, mely az anasztentegházba
 ül vgyan, mert ha annac kiütle
 ülne, nem hogy fő pasztor, de
 chac iuh sem lehetne, de nem v'g
 ül, hogy Isten gyanant mutogat-
 na magát, hanem vgy à mint az
 apostoloc, es à többi közöt szent
 Peter ültene. Mint hiu es bölch
 Mat: 24. szolga, kit az vr az ű háza ne-
 pen főüé tót. Igen akarnám lat-
 ni, ha meg mutatnáiac à pápa el-
 lensegi, hogy ű, vgy mint Isten,
 ül à szent gyülekezetbe: Kit mi-
 uel hogy meg nem mutathatnac,
 mi sem hiszúc azt hogy Antichri-
 stus volna.

Antichri-
 stusoc az
 eretnekek.

Az Eretnekek, kie az aposto-
 loknac ideietül fogua voltanac,
 es à kie ez vtannis lesz nec, mind
 Antichristusoc. Es amaz fő An-
 tichristus

tichristusnac, a kirul most szol-
 lunc, elotte iaro serege, kie által
 szent Pálnac mondása szerent,
 immaron az ű alnaklagának ritk-
 iat chelekedí, mert à Christus-
 nac igaz esmeretit az ű hazugsa-
 gával homalyosettya az emberek
 között, es az Istenec varasat az
 anyaszentegyházat rabollya es
 puszrettya. Tahat ha papa vol-
 na az Antichristus, ezec mind ű
 uelle tartanaíac, az ű igyet for-
 gatnáíac, es ű erette hadakozná-
 nac. De nem azt miuelic. Ha-
 nem à mint az historiakból meg-
 teczic, à regi eretnekec, Arrius,
 Manichæus, Donatus, Vigilantius,
 Iouinianus, es à többi egye-
 tembe mindnyaian ellene volta-
 nac az Romai egyhaznac es púf-
 B s pöknecc.

Papanac el-
 lenec uannac
 minden
 eretnekec.

póknecc, ű ellenekis peniglen à
 papác, es azoc à szent Doctóroc
 vitezkedtenec, mellyec à papák-
 hoz halgattanac. Ez mostaniac
 azonképpen, valahol valaménin
 vannac, noha űnkőztőc sem ér-
 tenec egyget mind az által mind-
 nyaian Pápat szidalnazzac, es
 az ű engedelmeisége alat valo eg-
 házat ellenzic. Hogy à Zuin-
 glianusoc es à Calvinistac eretne-
 kek legyenec, Luter Martonnal
 es az ű követőiuvel bizonyetom.
 Megint hogy Luter Marton es
 azoc kic ű uelle egyget vallanac
 teuclyegjenec, ^{+ 1529 bizonyítással} Zuingliussal es
 Calvinussal, ^{// hazánlatással} Georgius Maior-
 nac hogy nem igaz vallása
 legyen az io chelekedetec felől,
 Vigandus soc helyen iria. Vie
 szontag

Mostani
 eretnekek.

NEM ANTICHRISTVS:

szontag Maiornac vgy teczie
 hogy Vigandus teuelyeg. A
 Trinitariulokat peniglen minde-
 nic eretnekek nec iteli lenni, vgy
 hogy az ű magoc iteletec sze-
 rent, ha mi nem mondanoio kis,
 ezec mind eretnekek, es az An-
 tichristusnac szolgai. De val-
 lyon mint tartyac magokat à pa-
 pához? Nem szúksleg arrul so-
 kat szollani, tudgya mind ez ee-
 gesz vilag, hogy nem velle, has
 nem ellene vannac ű neki. Ans-
 nakokaert, lehetetlen dolog
 hogy pápa legyen az Anti-
 christus, mert ha az volna,
 az Antichristus szolgai ű reia
 nem tórnénec, hanem az ű party-
 at kóuetnéiec.

BCU Chui / Central University Library

6720109

Daniel az
 aldozatnac
 el uetelerül
 szól.
 Dan: 9.
 11. 12.

Daniel Propheta az Hierusa-
 lemi templomnac es az sído mós-
 dra valo Isteni tisztetnec követ
 kezendõ el romlasáarul, vgy em-
 lekezeic hogy egyetembe vgyan
 azon beszedeiben, è vilagnac ve-
 gezetirülis szól. Kit meg iclente
 à mi vrunc Iesus Christus, mi-
 dõn ùis eggyüt szolla, es egy-
 arant hozza elõ Danielnec irálat
 mindà kettõrül. A többi közõt
 peniglen azt beszelli Daniel, ho-
 gy ez világ vegezeti elõt az An-
 tichristus el veszi à szüntelen
 auagy mindennapi aldozatot.
 Es az idõtül fogua, hogy az min-
 dennapi aldozat el vetetic, es à
 pusztaságnac vlatatofsaga oda-
 rétetic, ezer, ket szaz es kilencz-
 uen nap. Ezt à Daniel prophes-
 tanac

tánac mondásat ha meg teken- *Antichristy*
 tyűc azt talályuc benne, hogy *meg títia*
 az Antichristus azt à tiszteletet, *az aldozat*
 mellyel szűntelen es naponkent *tot.*
 tiszteltetic Isten az ű hiucitűl,
 még tiltya. Vgyhogy negyedfel-
 estendeig még az ű birodalma
 tart, nyilván való es közönsés-
 ges tisztelettel nem tiszteltetic az
 Isten. Mert à mint aranyiszaiu *Opere Imi*
 szent Iános írja, à keresztyenec *per: In*
 szerte szerezent à pusztába es kiets *Mat: Homi*
 lenekbe futnac az Antichristus *49.*
 előt, es nem leszen à ki az egy-
 hazba be mennyen, es ott az I-
 stennec aldozatot tegyen. Iren *lib: 4.*
 neus kedig nyíluabban meg *ca: 12.*
 mondgya, mi legyen az vy tör- *Aldozat ny*
 uenybeli aldozat. Tudni illie à *törvénye*
 mi vrunknac szent testénc es *be. à dsije.*

B s szent

szent verénecz aldozattya. (Kit
 misénecz hiuanc) Mellyet vgy.
 mond hogy az Apostoloktul
 vöuen é tellyes vilagon aldozie
 Istennecz az anyaszentegyhaz,
 melyrül Malachias à tizenket
 prophetaknac egyic iöuendö
 keppen igy szollot volt. Nap
 kelettül fogua mind nap nyugas
 tig, nagy leszen (azt mongya a
 seregeknecz vra) az én neuem à
 poganoc közöt, es minden he-
 lyen io illattal es tiszta aldozattal
 aldoznac az en neuemnecz: Ta-
 hat Irenæusnac mondasa szerent
 à misét fogia meg tiltani az An-
 tichristus. Azt kedig papa nem
 chac nem tiltya, hanem igenis
 dichéri es oltalmazza, söt semmi
 egyéb mindennapi tiszteletet sem
 neuez

Mat: 1.

Antichristus
 misét meg
 tiltya,

nevezhet senki, mellyet à Papa tiltana: Es ha szinten neveznék is valakie valamit, nem elég volna nevezni hanem aztis meg kellene mutatni, hogy ezer, kétszáz és kilenczuen napig, az az, negyedfél esztendeig nem engedte Papa azt à tiszteletet gyakorolani. Mert addig ielenti Daniel hogy fog tartani az Antichristus, nac birodalma, es az aldozat, nac megszűnése. De à papának hatalma nem ezer, kétszáz es kilenczuen naptul fogua kezdetet, hanem ezer kétszáz es kilenczuen esztendőnelis előb: Sőt chac annakis több vagon immar ötuen esztendeienel hogy (à mint az haszuc mondgyac) à Luter által az ű alnak.

alnakfaga meg nyilathoztatot.
 Tabat nem Antichristus à Papa.

Tõb bizonygátis hozhat
 nam ennec, mind^a derec szent
 írásból, s-mind à Doctoroknac
 kònyuókából, de nem akaroc ho-
 szu beszédet szaporetanom. An-
 nacokaert eleg legyen ez errül
 es immar azt bizonyetom meg,
 hogy azoc à kic pápat Antichri-
 stusnac neuezic, az Antichristus-
 nac tagiai.

*HOGY A KIC PA-
 pat Antichristusnac ne-
 uezic Antichristus
 tagiai.*

ANTICHRISTVS TAGIAI.

NE bannyac à pápa ellen^s *Antichrist⁹*
 segi, s-nemis banhattyac meltan, *tagiai.*
 ha meg mutatom hogy űc
 az Antichristusnac tagiai. Mert
 meg erdemlic hogy à mit oc
 nélkül mafra kóltóttenee, az, űn^s
 nen magoknac feiekre terien.
 Leg először azért, ebből *Papa ellen^s*
 czic meg à mit felőlőc mondoc *segi, nem*
 igaznac lenni, hogy mikeppen *istentől*
 az Antichristus nem az aya L *bochattat*
 stentől bochattatic, hanem Chris *nac.*
 tusvrunknac mondása szérentaz *10: 5.*
 ű tulaidon neueben iű, azonképs
 pen à Luterec es egyebec à kic pá
 pat Antichristusnac neuezic, nem
 Istenől küldetnee, de űnnen ma
 goktul iűnee. Es ollyanoc miat
 àkikről az Isten panaszolkodic
 à pro^s

kerem; 23. à prophetánal monduan Nem
küldöc vala Prophetákat es
úe futnac vala: Nem szólloc
vala nekic, es úe Prophetálnac
 vala.

Istentűl na
 o bochatas.

10:5.

Ha peniglen azt akariac
 velűnc el hitetni hogy Istentűl
 bohattatnac, mikeppen idő
 uőzetőnc meg bizonyeta ma
 ga felől, hogy űtet az atya
 bohatta, azonképpen ezekis
 tartoznac meg bizonyetani.
 Ket keppen szokot az Isten
 az anyaszentegyhazba tane
 tokat es egyhazi szolgakat bo
 chatni. Nemelleyeket bochatot
 elein űnnen maga magátul,
 közbe vetes es eszkőz nélkül,
 mint à Prophetákat az ő tör
 uenbe

ANTICHRISTVS TAGI XI

uenbe es az apostolokat az
 Euangeliom alar, kiket senki
 egyeb által nem, hanem tulai
 don szaiual valasztá es bo-
 chatá Isten es à CHRISTVS az
 ű szent igei nec hirdetesére. Es
 à kic így bohattattánac, az oc
 chodatelekkel bizonytattac
 meg, hogy Isten külte űket.

Mely bocharasnac modgya
 az Apostolokban szűnt meg.
 Nemellyeket kedig eszköz al-
 al bochatot, mint Titust, Ti-
 motheust, Kelement, Dienest,
 s fokakat egyebeket, kiket
 az Apostoloc által, megint az
 rtan à töb igaz lelki Pászto-
 okates prædicatorokat, kiket à
 örven szerent valo pispókók nec
 es egy.

A P A P A E L L E N S E G I,

es egy hazi feid-Imeknec általa
valasztot es küldöt, es e mai na-
ponis küld ü szent föllege az an-
szentegyházhoz, hogy ü követei
legyenec es igazgatoi az hiu ke-
relztyeneknec.

*Bizonytetés
sa a bocha-
tasnac.*

A ki euel a masodic bochatás-
nac modgyauval mondgya hogy
bochattatot Istentül, szükség
hogy meg mutassa kie által bo-
chatta legyen Isten ütet. Mint
szent Pal, kirül ezt iria sz: Lu-
kach, hogy a pogánoc közöt
valo prædicallásra az Antiochi-
abeli Prophetac es doctoroc által
valasztatá ütet es Barnabast az
Isten.

Act: 13.

*Papa ellens-
segi, kitül
küldette,
nec.*

Immaron azt kerdem a Papa
ellensegitül, kitül küldettene-
c, hogy prædicallyanac? Azt
felelic,

ANTI CHRISTVS TAGIAI.

felelic, iol tudom, hogy Istenül.
 De mi módon? ha a' bochattás, az
 első módgya szerent mondand,
 g'ac, ottan az keuanó tulóchogy
 elodauat bizonychac azt meg, kit
 meg eddig nem miueltenec, I. ne-
 mis miuelhetnec. Azert inkább hi-
 szem hog' ezkör által fogiac mon-
 dani hog' bochattattanac. Anac o-
 kaert enis arra kötelezē őket, hog'
 mutassac meg azt az ezkört. Es
 ha nemellyec Dobrócz önbe, ne-
 mellyec Kolofuarat, nemellyec
 Sempren, nemellyec Vittember-
 gaban, nemellyec Geneuaban, ne-
 mellyec Norinbergaban, nemel-
 lyec Brigában, nemellyec egyebüt
 mondjac hogy valasztattanac a'
 listre, az ott lakozo Superioriten-
 delec auagy prædicatoroc által.

C Aka

A PAPA ELLENSEGI.

Akaram ertennem ezeknekis kitűl
 adatot legyen az a hatalom hogy
 egyházi szolgákat valasiane es
 prædicatorokat küldgenie, mert
 felec ráta, hogy nem az aiton hanē
 malunnat hagtanae be az a k olba,
 es annae okaert nem palzt o ro c
 hanem oruoc es toluai oc.

Noha azt vitattjác hogy tör-
 uen szerent valo szolgác, miuel
 hog' (a mint ue mondgyác) a töb
 tudos es iambor egyházi nepektül
 valasztattanae reia, hog az Ist en
 szöleiebe munkalokat bochasa-
 nae. Es netalam mind addig s ad-
 dig mennee hatra az idökben, ho-
 gy sinton Luter Martonra vi-
 sic (ha vihetie) az u erede-
 tekel.

Mert Luteris sem choda teleled
 meg

ANTICHRISTVS TAGIAI.

meg nem bizonyította hogy tisz-
 tan ű magátul Istentül küldetet
 volna, sem emberét nem adhattya
 ki által valasztotta Isten űtet annac
 az Euangeliomnac mellyet hirde-
 tet, hirdetesere. Hanem az ű tulai-
 don neuében iőt, es az ördög nec
 kifizteteséből kezdet vy tudomant
 hinteni à kőfzeg közé, (mikes-
 pen ű magais vallya) kinec oly
 igen teczéc à kilömbözes, es az ű
 agyátfac gondolattya vtan valo
 iaras, hogy noha midön à Romai
 egyháztul el szakada, valánac
 egyebekis, kic onnan ki szakattas
 nac vala, vgy mint à Görögöc es à
 Hufsitac, de azokhoz sem álla
 egyikhezis, hanem vgan chac ma-
 gánac valec, es az ű teczése sze-
 rent raka egy Synagogat az An-

Luther nem
 Istentül
 bochattán
 tot.

Luther szin-
 tén chac
 magánac
 szakadot.
 De missa
 circulari.

C z tichrist.

tichristusnac. Annac okaert mind
Luter, s-mind azoc à kic ũ tũle
szarmazuán soc fele ofzlánac, az
Antichristusnac tagjai.

Touabba azt beszelli iduózes
tõnc szent Matenal, hogy az ha-
mis Prophetác mondgyac imit
auagy amot: à pusztaban, auagy
à reitec helyekben lenni à Chris-
tust. Kit miuel hog' à pápa ellēsegi
miuelnec, ketség nélkül nem iga-
zac, hanem hamis Prædicatoroc,

Mert nem imit auagy amot
mutogattyake vrunkat, à kic
mind ez oraig sem alkothattanac
meg raita, mellyic sectába talál-
taszec az igazság: Mindenic mas-
gánac tulaidonettya, es eggic sem
engedi à masiknác az Euangeli-
omnac igaz értelmet. Nem eg-
gyüt,

Hamis pro-
phetác imit
amot mutog
attyac à
christust
Mat. 24.

it amot
atogatni
legyen.

ANTICHRISTVS TAGIAI.

gyűt, hanem ki à Confessionistáknál s-ki à Calvinistáknál vitattya hogy vagyon az Istenec igeie. *D. O. N.*
 Ez ám à Christust imit auag amot mutogatni. Megint vgyan azoc valyác à pusztabanis auagy à reitec helyekben lenni. Mert holot à Christus az ű egyházában szo-
 tot legyen lakni, es attul soha el nem tauozic, valaki az anyaszente egyházat à pusztaba es reitec helyekbe rekesti, à Christustis oda rekeleszi. Luter Marton kedig azt miueli, vgy mint ki azt iria hogy à Pápa országa alatt (mely az velekedese szerent, leg keuesebbet, öt száz esztendőt tartot) egyetlen egy pispóc sem volt ki az tisztiben el iart volna, es chacgy Conciliom sem löt, kiben az

Christus az ű egyházában lakic.

Christust pusztaba es reitec helyekbe mutatni.

Luter mint mutatys

Christust à pusztaba.

Tom: 2. de Seruo arbitrio.

C 3 Isteni

Ant. Urani Red. Magyar...

Isteni tiszteletről vegeztenec volna. Mind az által meg tartotta vgmond ezec alattis Isten az ű eghazat, de vgy hog' ingyen eghaznac sem mondatot.

*In confessio
one sua cap
pi: 5.*

Bezais hasonlatos képpen chelekedic, mert azt méri mondani, hog' az hiueknec gyülekezetit, neha maid chac ű maga az Isten tudga es esmeri, senki nem egyeb.

Hiszem elég puztába, es eleg reitec helyen lehetet az anyaszenteghaz, ha anni ideig, még Luter mondgya, sem igaz pispóc, sem igaz Conciliom, eg' sem talaltatot. Ha annéra volt à szent gülekezet nec igye, hog' ingen chac egyház nac sem hiuattatot. Ha à mint Bezsa beszelli, neha Istennél töb' senki nem tudhattya hol legyen.

Nem

ANTICHRISTVS TAGIÄI

Nem arra tanet bizony mins *Az anya*
ket à Christus, hogy oly igen el *szentegyh*
nomattatnéiec, es temettetnéiec va *ház elnem*
laha az ű egyhaza à hamis pispòs *reitethetie.*
kòktul, hog még chac à neue se
maradna meg. Hog oly igen el tit-
koltatnéiec, hogy azt sem tudná-
iac az emberek mely helyen lap-
pangana.

Sõt azt monda hog az eghaz
ellen, mellyet eròs kò szálon ep-
pét, à pokolnac kapui soha hatal-
mat nem vehetnec. Hog az he-
gyen eppettetet varas (az anya
szentegyház) el nem titkoltatha-
tic. Esaias azt prædicállya, hog az *Es4: 62,*
Istenec eghàza, mindenkoron ű
egyhàzának neuezetic. Vy neuel
neueztetel, vgymond mellyet az
vr szaja neuezet, Nem hiuattatol

többé el hagyattatnac, hanem az
en neuem ű benne.

Mely mondást magyarázván
szent Hieronymus, azt írja, hogy
az v y neu semmi nem egyéb, ha-
nem az, mellyet vrunc ada à szent
gyülekezethez, így szólvan Peter-
nec. Te vagy a kő szál, es ezen
è kő szalon eppetem az en egyha-
zamat. Mielut hogy azert Luter,
es a több papára morgo esze ves-
szettec imit amot mutogattyac
à pusztaban, es reitec helyeken
prædicallyac lappangani Chris-
tust az ű egyházauai egyetemben,
es aual bizonytyác hogy űc ha-
mis Prophetac, ketseg nélkül a fő
hamis Prophe tanac az Antichris-
tusnac tagjai.

Az Istenec szolgálai Christus-
tul

ANTICHRISTVS TAGIAI

tul Christianusoknac, az az, kereszt-
refztyenek nec neuezter nec, es nem
akaria szent Pál, hogy valakitül
egyebtül neuezteffene. Sőt igen
dorgállya à Corinthusbelieket e-
rette, hog' ű köztől ki Palenac, ki
Apolloiénac mondgya vala ma-
gát.

Christusul
neuezteffene
à kereszt-
refztye-
nec.

Kiből megteccic, hog' ez tulaj-
donsága az igaz prophetáknac,
hogy nem magoknac hanem à
Christusnac gyuitenecc léreget, es
az ű tanetuanyc nem veznecc ű
tőlőc neuet, hanem à CHRISTVS
neuetül vetetetet neuel hiauttat-
nac.

Prophecia
à ki igaz
Christusnac
nem magok-
nac gyuitene-
c nec tanetua-
nyokat.

De à Pápa ragalmazoknac ta-
netuani, ki ki mind az ű mesterek-
nec neueket viselic, es Lutertül
Luterek nec, Calvinustul Calvinis-

Papául ele-
lenkedő E-
retnekek,
sőt keppen
neuezteffene
à fő eretne-

~~Antichristusoknac, az az, keresztrefztyenek nec, es nem akaria szent Pál, hogy valakitül egyebtül neuezteffene. Sőt igen dorgállya à Corinthusbelieket erette, hog' ű köztől ki Palenac, ki Apolloiénac mondgya vala magát.~~

táknac, Zuinglianustul Zuinglianusoknac neveztetnec.

Cont: Lucian
 Terianor,
 prope suis.

Szent Hieronimus kedig azt beszelli, hog' valahol azt hallod hog' azoc a kie Christusénac mondatnac, nem az vr Iesus Christustul hanem valakitul mástul neveztetnec, tudgyad hogy ott nem a CHRISTVS NAC eghaza hanem az antichristusnac Synagogaia vagon.

n a c h t a p o t
 tom; 33.

Arany Izaiu szent Ianosfis azt iria, hogy az eretnekek az ű eretnekségeknec talaloitul hiuattatnac. Honnét e következic, hogy mind a Luterec s mind a Calvinistac, mind a Zuinglianusoc, es egyéb effele nevekkel bellegeztetec az ű mesterekkel egyetembe, antichristus tagia, es az ű belleget vifelic.

De

ANTICHRISTVS TAGIAI,

De talam elő fog allani vala-
 mely Sib, auagy Sipos, es azt kez-
 di mondani, hogy miés Papátul
 papistáknac neueztetűnc, mint
 hog' űc Lutertűl, Calvinustul,
 Zuingliustul, Lutereknec, Calui-
 nistáknac, Zuinglianusoknac.

*Papisták-
 nac neue
 nem regi.*

Tudom hog' à hittűl szakattac
 vg' hīnac minket, de meni ideie
 vagyon, miulta ezt à neuet reīanc
 attac? Auagy mind attul fogua
 volté à papistáknac neue, hogy
 vanna è vilagon, kie vg'an azont
 vallyac à mit mi vallunc. Nem
 volt, hanem Luter Marton bo-
 szubol, es gyűlölségből, neueze
 minket papistáknac, maga à mint
 az ű veledése tartya, előtteis
 maid őt szaz esztendőuel: ha is
 gazat akart volna peniglen mon-

*Papisták-
 nac Luter
 neuzet
 minket.*

dani, ezer öt száz nalis többel, sőt világ kezdetitől fogva mindenkor volt ez a hit mellyet mi tartunk. De űc mind attul fogva hog' vannak ezekcel a neuekcel, melyeket elő számlalec, hiuattatnac.

Touabba a papista néu, nem valamely ember nec tulajdon auagy vezetec neuetül vétetec, mint a Luterek nec, Calvinistak nac, Zuinglianusok nac neuec, hanem a tiszta, mellyet mind e fő pasztor visel az anyaszentegyházban.

Tahat kilomb a mi neuinc, még az is a kit nem régen es irgyszegből attanac reianc a mi ellenségsinc, az ű neueknel.

Ebből is meg te czic, hogy a kic e mostani időben Papat Antichristusnac neuezic, az Antichrist

„Ekkor azok

christusnac tagiai, hoga mikeppen
 az Antichristus országa nem so-
 kaig, hánem chac negédfélésztené
 deig fog tartani, azonkeppen
 ezec közöt sem találóc senkit ol-
 lyat, kinec tudománya hoszu ideig
 eppen meg maradot, es böchü-
 letben tartatot volna.

Luter Marton, 1517. esztene Luternes
dó raian tamada, de nem dichekede országá
hetic velle, hogy sokcal touab rövidtön.
 orszagolt volna bekeséges nyu-
 godalomban, annálà még az An-
 tichristus orszagolhat. Mert 15
 22. esztendő forgasában fel emelke-
 dec ellene egy tanétuánya Zuinge-
 lius, es orszagánac nagy részec
 magánac foglala, el hitetuén ű
 tüle sokakat, kic annac előtte az
 Luter velekedését nem kilömben
 C 7 tartote

tartottac, mint ha menyből adatot
volna nekic.

Annac vtaña tamadanac vgar
azon Luterne scholaiabol az A
nabaptistac, Osiandrinusoc, Suenc
feldianusoc, Maioristac, Libert
nusoc, Calvinistac, Puritanusoc,
Vnctusoc, Trinitariusoc, es foc e
gyeb visszauonyo teuelgoc, kic kő
zöt annera el oßzla az ű mesterek
nec országa, hog maganac ingen
semmi nem marada benne.

Mert vgyan nem tudom, hol
maradot volna meg éppen à Lu-
terne tudomanya, es à ceremoniac
hol szolgaltatnanac szinten vgar
mint ű tüle szolgaltattanac.

A Zuinglius bolondsága sem
sokat tarta, mert Calvinus, es Be
za mélyebben menénc, es kilomb
módot

Zuinglius
országánac
dmit holm

ANTICHRISTVS TAGIAI

módot talalanac abban, à mit ũ el kezdet uala, es el tauozuan Zuing liustul, mellgiec uonac inkab mind azokat à kie ũtet kóuetic vala.

De Calvinus sem mindenũt ho szu ideig vralkodhatec, mert Len gyel orszagban, es Erdelyben à Trinitariuscoc ki vonac szaiabol à koncznac iob részec.

Calvinusis keueset un ralkodec.

Es azonközbe ezekis oszlani, es romlani kezdenec, holot David Ferencz, ki fő ember kóztóc, to uab ment immar à többinel abban à teuelygesben, es az ũ tarsai tul soc resziben kilömbözö ueles kedest vót elö, mellyert mostan vg teczie erdeme szerent à töm löczben tartatic.

Trinitariuscoc sokis romlani keztenec.

- A többinekis mind ig vagon dolgoc, es naponkent eggyc à ma fiktul

A PAPA ELLENSEGI,

fiktul meg emesztetic. Kiből akar kieselzébe veheti, hogy ezec az antichristusnac tagiai.

Az antichristusfrol azt monsdóc nem regen, söt Daniel regen meg mondotta vala, hog' el veszi à szüntelen auagy mindennapi aldozator. Azt miuelic à papa ragalmazoies, kie rutollyac, baluan yozasnac neuezic, es minden tehetségekkel azon vannac hog' sem miue tegyéc à mi vrunc Iesus Christusnac szent testénec, es szent verénec aldozattyat, mely à miseben aldoztatic. Kiucl meg bizonettyac, hog' az antichristusnac seregébe valoc.

Mert ha ez az aldozat, à mint arani szaiu szent Ianos iria, bizonettya, hog' à Christus mi erettunc meg

Antichristy
veszi à
szüntelen
aldozat.

Matth:
23: 83.

ANTI CHRISTVS TAGIAI.

meg aldoztatol, altalan foguadva
 aki ennek ellene szol, a Christus
 alalat tagadgya, es aual negmu,
 attya hogy ellenlege a' Christus.
 ac.

A kic e'vilag vegezeti fele
 imatnac, azokat hamis Prophe-
 táknek, az az, Antichristus ta-
 ginae nevezi a' Christus. Lu-
 ter es a' tob u' tute karmazd Pa-
 a ellenségi, im nem regen tana-
 lanac, midon el kezdett immar
 örelgetni e'vilagnac vege. An-
 ae okaert semmi keppen el nem
 lehetne elötte, hanem ugyan
 a'itoc marad ez, hogy u' e' az An-
 christusnac tagiai.

Hadgyanac beköt talat Pa-
 anac, es vilályenee magokra
 ondol. Terienee meg es tar-
 chanae

Antichristus
 tagi a világnac
 vege felé
 támadnac.

CCU Cluj / Central University Library Cluj

chanac pœnitentia. Mert ha
mind végig vgyan ezen vakfala
ba maradnac, az Antichristussal
az ű feikkel igyetenbe, meg űli
üket az vr, az ű hadianac
lelkeuel, es semmiue testi
az ű fenyes elionc;
teleuel.

